

Közlegelők karbáhozása

Egyesületünk közel 25 éve szorgalmazza számalmas állapotban lévő közlegelőink jókarbáhozását. Legutóbbi ilyen irányú felterjesztésével kapcsolatban vette a földművelésügyi miniszter úr 1924. évi 53.100. X. A. számú leiratát, az alispánokhoz, városi polgármesterekhez stb. intézett hasonszámú körrendeleteit s az ezek mellékletét képező „*Utmutatás*“-t a közlegelők fentartása, megjavítása, gondozása és rendszeres használata tárgyában.

Bár ezeknek a rendelkezéseknek kiadása még korántsem elégséges ahhoz, hogy e téren gyökeres változások következzenek be, mindamelllett kétségtelenül jelentős lépésnek kell minősítenünk a földművelésügyi kormánynak azt a sürgősen végrehajtani rendelt intézkedését, hogy minden közlegelővel bíró községnek, valamint az 1913: X. t.-c. hatálya alá tartozó osztatlan közös legelők legeltetési társulattá alakult társtulajdonosainak haladéktalanul tárgyalás alá kell venniök a közlegelő megjavításának kérdését s ahol még a legeltetési szabályrendelet, illetőleg a legelőrendtartás sem volna megalkotva, azt sürgősen el kell készíteniök.

Az 1913: X. c. és a 7000/1914. F. M. végrehajtási utasítás a közlegelők jogviszonyait kellőképen rendezte, azonban úgy vélem, hogy a legelők jókarbáhozása és állandó jókarbantartása csupán egy megfelelő legelőgazdasági törvény keretében* lesz intézményesen megoldható. A közelebbi kérdés az, rendelkezik-e az állam ezeknek az elrendelt intézkedéseknek gondos végrehajtására, ellenőrzésére és állandó útmutatás szolgáltatására alkalmas tiszti és altiszti (legelőmesteri) személyzettel? Tudomásunk szerint erre a célra az egyéb teendőkkal (földbirtokreform stb.) túlterhelt gazdasági felügyelői tiszti személyzetten kívül más szervezete nem áll rendelkezésre.

A földművelésügyi kormánynak bőséges tapasztalata lehet e téren, hiszen igen tiszteletreméltó, eredményes mun-

* Itt utalok néhai Téglás Károly tagtársunk kiváló munkásságára.

kásság volt az, amelyet az erdélyrészi és felvidéki kirendeltségek a hegyvidéki közlegelők javítása terén éppen néhány igen jeles erdőmérnök szaktársunk igénybevételével foganasítottak.

Úgy hiszem, hogy valóban eredményes munka eléréséhez nem lesz elegendő a csupán felügyeletet és ellenőrzést végző jelenlegi szervezet, mert hiszen a tulajdonképpeni alkotó munkát különlegesen kiképzett, megfelelő hatáskörrel ellátott, bürokratikus intézkedésektől mentesített tiszti és altiszti (legelőmesteri) személyzettel bíró külön szervezettel és — ami a legfőbb — kellő anyagi erővel lehet csak elvégezni.

Ha annakidején — mai értékben átszámítva — talán milliárdokat tudtunk áldozni arra, hogy a nemzetiségi vidéken levő hegyvidéki közlegelőink jókarba hozassanak, kettőzött kötelességünk ezekben az átmeneti időkben minden figyelmünket a megcsontított Magyarország közlegelőinek jókarbahozására fordítani.

Bennünket a közlegelők sorsa közről érint.

Amellett, hogy a mindennapi életben megtanultuk mérlegelni a közlegelők fontosságát, mondhatnám önös erdőgazdasági és erdőfentartási szempontból is kívánjuk a közlegelők állandó jókarbantartását, mert ezzel mintegy alapokat látjuk meggyógyítva annak a múltban mindenkor tapasztalt beteges, emberöltőnként megismétlődő körfolyamatnak, melynek következtében a közlegelők helytelen kezelése, elhanyagolása folytán előálló legelőinség elsősorban az erdőgazdaságban keresett kielégülést.* s mindaddig szorgalmazta az örökös erdőlegelőcseréket, az erdőnek túlzott mértékben való legeltetését, amíg néhány évtized avagy évszázad alatt sikerült községi és úrbéri legelőink s részben erdeink jelentékeny részét csipkerózsás, galagonyás és szederindás bozótesoportokkal átszőtt vízmosásos kopárrá, vagy ahhoz közel hasonló kopott jószágtestté alakítani.

* Utalok itt mindjárt a földbirtokreformtörvényt kiegészítő novellának idevágó rendelkezéseire is.

Ezzel kapcsolatban még egy szomorú jelenségre kell felhívnom az intézőkörök figyelmét, ami az elbalkánosodásnak, a nyomorúságnak kísérő jelensége, a *kecskék elszaporodására*, a kecskelegeltetés káros következményeinek preventív meggátolására. Egy utazásom alkalmával láttam, mit művelt a kecske a Balkánon, borzalom elgondolni ennek az észrevétlenül, lassan, de biztosan beköszöntő veszedelemnek fokozatos terjedését.

Már a régi jó békevilágban gondot okozott a kecskelegeltetés kérdése, egyes törvényhatóságok külön szabályrendeleteket alkottak a kecskelegeltetés korlátozására, azonban ezek az intézkedések nem bizonyultak eléggé hatékonyaknak. Ide szigorú törvény kell, azonban éppen azért, mert a kecskelegeltetés kérdése nem csupán egyszerű gazdasági kérdés, hanem annak mélyreható szociális háttere is van, a megoldásnak sem egyedül szigorú törvényes intézkedésekre kell szorítkozni, hanem párhuzamos intézkedésekkel gazdasági és társadalmi téren meg kell szüntetni azt a nyomasztó légkört is, amelyben az ilyen veszedelmes kísérőjelenségek kifejlődése bekövetkezhetik.
